

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Junius 20-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Májusi gyűlés véghez mene Jun. 1-ső napján, a' Párisi levelek szerént ilyen rendel: —Egy batteria a' thüilleria udvarán Máj. 31-kén estvéli 8 órakor 100 ágyúlovések által jelentette a' következő napi pompát; a' Montmartre, Vincennes, Chaumont, Belleville, és Charenne' halmain, 's a' *Jénai* hidnál, az invalidus háznál, és a' katona-oskolánál lévő batteriák, hasonló ágyúdurrogással feleltek; a' főbb théatromokra ingyen botsáttatott-bé a' véghetetlen sokaság; semmi rendetlenség nem történt; Jun. 1-ső napján reggeli 6 órakor hasonló ágyúdurrogás tett hirt a' pompának kezdése felől; a' Palotamarschal a' katona-oskola' épülete 's a' Május' mezeje felé vívó utakat és nyilásokat a' Császári testörző sereg' tsoportjaival 's vigyázó katonasággal elfoglaltatta. —

A' tengeri és szárazon való katonaságnak követjeik 9 órakor a' Május' mezején megjelenén, őket a' Ceremoniamesterek félkerületű figurában gráditsokra állították; későbbre a' Választó Collegiumok is megjelenén, Departamentjeiknek ábéce rendje szerént, hasonló gráditsos helyekre állítottak, oly módon, hogy a' katona-követségek két felől a' jobb és bal szárnyat, a' Departamentek' követségeik pedig a' közép részt tették. A' külömbkülömb

tanátsok, p. o. az Universitas, a' Cassáló, a' Számvivő, a' Párisi Magistratualis, 's több e'féle tanátsok, jobb felől, a' Betsület-Légióknak nagy tisztjei pedig bal felől a' thrónus körül lévő karokban foglaltak helyet. Azok a' tisztok, kik a' tengeri és szárazon való fegyveres seregeknek adattandó zászlókat hozták, a' katona-követségek előtt, azok pedig, kik a' Párisi nemzeti testörző seregeket hozták, ezeknek követségeik előtt, formáltak kerületeket. —

Napoleon 11 órakor indúlt-ki a' thüilleriakastélyból 17 hintókkal, melyek előtt és körül, a' Párisi Komendáns a' maga Generálstábjával, a' Marschalok, a' Császári Pázsik, Adjutansok, Lovászmesterek, 's a' többi, utánnok pedig a' belső vigyázó katonaság első Inspektora, lovaglottak. Az egész sereg előtt a' testörző sereg' veres Lantsássai és Vadászai, utánna pedig a' testörző Granadirosok és Dragonyosok mentek. A' menés hadi rendben álló seregeknek linéája között történt. *Napoleon* előbb a' katonaoskola nagy szálájába, 's onnét egyenesen a' thrónusba ment és leült. A' Princek, Ministerek, 's egyéb fő Udvarnokok, a' thrónus körül, a' bevett szokás szerént, helyeket foglaltak. A' *Roueni* Érsek Cardinalis Cambaceres misét mondott, a' ki mellett négy Püspökök ministráltak. A' mise után jelt adatott *Napoleon* a' Cere-

moniai Nagy Mester által a' Fő Cancellarius Hertzegnek, hogy a' thrónus grádsánál megjelenven, a' Választó Collegiumoknak Centrális követségét máttassa-bé, a' melly megessvén, a' *Herault* Departamentom' Választó Collegiumának *Dubois* nevű tagja, az úgy mondatott Frantzia egész nép' nevében, egy hathatós beszédet mondott-el. Azután újabb parantsolatot kapott a' Fő Cancellarius Napoleontól, azt tudni illik, hogy nyilatkoztassa-ki a' nép voksolásának az új Constitútiót illető resultatumát, a' melly mint a' Fő Cancellarius feladta, e' vala, hogy az öszszegyült és felszámlálta tok voksolások közzül tsak 4206-tan nemhagyták helybe az új Constitútiót, a' többek ellenben, mellyeknek száma 1,298,000-ra telt, elfogadták azt, melyhez képpest proklamáltatott, hogy meg van erőssítetve az új (vagy kiegészítő) Constitúció. A' Proklamatió véghezmenetele után a' dobok megüttek, 's a' katonaszkolánál lévő ágyuk megszolláltak, 's erre a' több batteriákon lévő ágyuk is mindenütt durrogni elkezdettek; 's a' Centralis követség a' thrónus' grádsaitól vissza tért előbbeni helyére. A' Fő Kamarás úr egy asztalt a' thrónus' eleibe hozatván, 's egy pennát a' Spanyol ország volt Király, *Jósef*, Napoleonnak által adván, ő a' Constitúciónak kihirdetetését illető Aktát aláírta, 's azután a' thrónusra ismét felülvén ezen beszédet mondotta-el feltett kalappal: —

„Uraim! Departamentek és Kerületbéli Collegiumok' Választói! Uraim, a' szárazon és vizen való seregektől ezen Májusi mezőre küldetett Követek! Én, mint Császár, mint Consúl, és mint Katona, mindent a' népnek köszönök. Szerentsés és szerentsétlen állapotomban, a' tsata mezején, a' tanátsban, a' thrónuson, és a' számkivettetésben, mindenütt és mindenkor tsak Frantzia ország volt gondolkodásom' és tselekedeteim célja. Mint emez Athenási Király, feláldoztam népemért magamat azon reménységgel, hogy a' Frantzia

ország' természeti integritássának, bétsületének, és jussainak megtartatása eránt tetett ígéretet bétellyesítetténi szemleljem. Az azon való boszszankodás, hogy ezen 25 győzedelmes esztendőök alatt nyert szent jusokat meg nem esmértetni 's örökre elveszni szemleltem, a' megmotskoltatott Fr. ditsősségnek kialtozásai, a' nemzet' kívánságai, vissza hoztak éngemet arra a' thrónusra, melly méltó én hozzám, azért, minthogy ez, a' nép' függetlenségének, bétsületének, és jussainak oltalmazó képe. Katonák! midőn én közönséges örvendezések között az országnak külömbkülömb tartományain által jöttem olly véggel, hogy fő városomba eljuthassak, tartós bekességhez lehetett reménységem; a' népeket, akár minémű Országlásaiik legyenek nékiek, az ezek által szerzettetett Kötések kötik-meg. Én már tsak azokon az eszközökön forgattam elmémet, hogy szabadságunkat egy oly Constitúció által fundálhassam-meg, melly a' nép' javával és akaratjával megegyezzek. A' Májusi gyűlést meghívtam. Nem soká tudtomra esett, hogy a' Fejedelmek, a' kik semmi principiumokat meg nem esmervén ily sok népeknek gondolkodásokat 's legbetsesebb javokat megbántották, hadakozással akarnak bennünket megtámadni. Abban foglalatoskodnak, hogy a' Belgiumi Királyságot megnagyobbítsák, 's e' végre a' mi északi várainkat, hogy néki határbástyák gyanánt szolgáljanak, oda adják, és hogy a' közöttök még hátra lévő egyenetlenkedést az által igazítsák-el, hogy *Lotharingiát* és *Alsatziát* egymás között felosztásák. Szükséges vala háborúhoz készíteni magunkat; de egyszersmind az is szükség vala, hogy mivel nekem személyesen ki kell tennem magamat az ütközeteknek, az első gondom légyen egy Constitútiót adni a' nemzetnek. A' nép elfogadá ezen Aktát, mellyet én néki eleibe adtam vala. Frantziák! ha az igazságtalanúl történő réánk való támadásokat vissza vertük, és ha Európa a' felől, a' mivel 28 millió Fran-

Frantziák' függetlenségének 's jusainak tartozik, meggyőződik: ekkor egygyesítse 's kösse össze egy tömőbe egy közönséges formáltságok szerént készüendő törvény a' mi Constitúcióinknak még szelíyelszóva lévő külömbkülömbféle intézeteit. Frantziák! ti vissza tértek Departamenteitekbe; mondjátok-meg a' polgároknak, hogy a' környüllátások fontosok; hogy minket az egygyesség, buzgóság, és álhatatosság, ebből az egy nagy népnek a' maga elnyomói ellen való tusakodásából, ki fognak segélleni, mint győzedelmeseket; hogy a' jóvendő időkbéli emberek a' mi tselekedeteinket meg fogják vizsgálni; 's hogy egy nemzet azonnal mindent elvesztett, mihelyest a' maga függetlenségét elvesztette. Mondjátok-meg nékik, hogy a' külső Királyok minden megtámadásaikat az én személyem ellen intézik .... és én, ha azt nem látom, hogy hazánkra akarnak rontani, oda adnám az ő kezeikbe ezt az életet, a' melly ellen ily nagyon felmérgekedtek. De azt is mondjátok-meg a' polgároknak, hogy valameddig a' Frantziák a' magok szerete-tek, melynek ennyi bizonyságait mutatják, erántam fenntartják, mind addig erőtelen fog lenni ellenségeinknek ezen mérgeződése. Frantziák! az én akaratom a' nép' akarata; az én jusaim a' nép' jusa; az én betsüitem, ditsőségem, és szerentsém nem lehetnek egyebek, hanem csak Frantzia ország' betsülete, ditsősége, és szerentséje."

Ezen beszéd után által adta a' *Bourgesi* Ersek térden állva az *Evangeliumot* *Napoleonnak*, a' ki arra ilyen hitet tett-le: *Esküszöm, hogy a' Birodalom' Constitúcióját megtartom, és megtartatom.* — Azután felolvasta 's letette a' Birodalom' Cancellarius is az engedelmességnek 's büségnek hitét, és azt az egész sereg néki felszóval utánna mondotta, ilyen módon. *Mi mind ezekre megesküszünk!* — Mind ezeket a' *Sasoknak* kiosztása és *Te Deum laudamus* éneklés rekesztette-bé. — A' Sasoknak ki-

osztásakor ilyen szókat intézett *Napoleon* a' katonáknak követeikhez: — „Katonák és Nemzeti Testörző seregek! Vegyétek ezen zászlókat, mellyeket én réátok bizok. Esküdjetek-meg, hogy véreteknek kiontásával védelmezni fogjátok őket; esküdjetek-meg, hogy ti örökké úgy nézitek ezeket, mint öszszetsatoltatódástoknak jegyét; esküdjetek-meg, hogy ezen kívül semmi más zászló alatt marschirozni nem fogtok! Megesküsztek-e mind ezekre? — A' katonakövetek ilyen kiáltással feleltek: — *Mi mind ezekre megesküszünk!* — Mind ezeken után vissza ment *Napoleon*, az előbbeni rendel és pompával, előbb a' katonák oskolá' nagy szálájába, 's onnét a' *thüilleriakastélyba.* — Estve világosítások voltak; a' *thüilleria'* ablakai is megvilágosítottak; a' Párisi katonák kormányozónak *Hülinnek* ablakában ezeket a' megvilágosított szókat jegyzték-meg: *Liberté, Napoleon, Patrie.*

A' Párisi *Monitör* egy proklamátziót adott-ki, mellyet a' *Vendei* insurgensek ellen küldetett *armáda'* vezére *Lamarque* intézett az oda való lakosokhoz. Közönséges leveleink szerént ezek a' kezdő és végző periodusok fordulnak elő benne: — „Az alatt, hogy a' külföldiek határbástyáinkat szemlélven azoktól megrettentek, 's az ezernyi ezer katonák, kik a' tsatázásnak elközeledését kívánják, határainkon által lépni nem merészlenek, néhányak közöttetek fegyverhez kapván jelt adnak a' hazafiak között való hadakozásra ..... Számos seregek állanak készen, hogy vidékeitekre benyomúljanak; ezek szoros fenytéket fognak ugyan tartani, 's a' személyt és tulajdont megfogják betsülni: de jaj azoknak, a' kik a' támadásban állandók maradnak.“

Marschal Soult, a' Major Generális, *Junius* 1-ső napján ilyen proklamátziót intézett a' Frantzia seregekhez: — „Uj pályafutás nyilik az *armáda* előtt a' ditsőségre. Az ellenség, mondják, számos; de mit gondolunk mi ezzel! annál ditsőséggel

sebb dolog leszen meggyőzni őtet; annál nagyobb fényesség háromlik réánk annak megverettetéséből. A' kezdődőfélben lévő tusakodás sem a' *Napoleon* nagy eszít sem a' mi erőnköt felyül nem haladja. Nem szemlélni - é, miként vetélkednek minden Departamentomaink az enthusiasmusban és engedelmességben, mint valamelly igézéssel formálván azon ötszáz nemzeti testörző szép Batalionokat, a' mellyek se-regeinknek számát kettőztetik, várainkat védelmezik, 's az ármáda' ditsőségéből részt venni kívánnak. Nem soká jel adatik az indulásra. Katonák! minket *Napoleon* vezérel; a' szép haza' függetlenségéért verekedünk: tehát meggyőzhetetlenek vagyunk."

A' *Pairek* és *Képviselők*' kamarái már organizálták magokat. A' *Pairek*' kamarája Jun. 3 - dik napján gyült először össze. Ezek voltak jelen: Hertzeg *Cambaceres* (a' Birodalom' Fő Cancellarius), mint Elölülő; *Jósef*, *Lucian*, és *Jeromos* Prin-czek; Kardinális *Faecsh*; Gr. *Andreossy*; Gr. *Aubüsson*; Hr. *Bassano*; Gr. *Beauveau*; Gr. *Berthier*; a' *Toursi Ersek*; Gr. *Preameneui Bigot*; Gr. *Casa - Bianca*; Gr. *Carnot*; Hr. *Cadore*; Gr. *Chaptal*; Gr. *Clary*; Gr. *Cornaudet*; Hr. *Conegliano*; Gr. *Clement de Ris*; a' *Dalmatziai* Hr.g; Hr. *Danzig*; Báró *Davillers*; Hr. *Decres*; Gr. *D'Arjusun*; Gr. *D'Alsace*; Gr. *Dejean*; Gr. *Dedelay d'Argier*; Gen. *Drouot*; Gen. *Dühesme*; Gen. *Durosnel*; Hr. *Efsling*; Hr. *Eckmühl*; Viceadmirális *Emeriau*; *Bourgesi Ersek*; Gr. *Fabre de l'Aude*; Gr. *Friant*; Gen. *Flahault*; Gr. *Forbin - Janson*; Hr. *Gaeta*; Gr. *Gassendi*; Gen. *Gazan*; Gr. *Gilbert - Desvoisins*; Marschall *Grouchy*; Marschall *Jourdan*; Gr. *Lacepede*; Gen. *La Bedoyere*; Gen. *Laborde*; Gr. *Latour - Maubourg*; Gen. *Lallemand*; Gen. *Lafferriere - L'evéque*; Gr. *Lavallette*; Gen. *Lefevre-Desnottes*; Gr. *Lejas*; Gr. *Lobru*; Marschal *Ney*; Gr. *Montalivet*; Gr. *Montesquiu*; Gr. *Monge*; Gr. *Mollien*; Gr. *Nicolai*; Hr. *Otran-*

to; Gen. *Pajol*; Gr. *Praslin*; Gr. *Pontecoulant*; Gr. *Perregaux*; Báró *Quinette*; Gen. *Rampon*; Gr. *Röderer*; Hr. *Rovigo*; Gr. *Roger - Ducos*; Gr. *Segür*; Gr. *Sieyes*; Gr. *Süßy*; Marschall *Mortier*; Gr. *Thibaudeau*; Gr. *Türenne*; Gr. *Valence*; Hr. *Valmy*; Hr. *Vicenna*. A' most Párisban jelen nem lévők közzül a' következők neveztetnek - meg, mint *Pairek*: Gróf *Beaufremont*; Gr. *Canclaux*; Gen. *Brayer*; Contreadmiral *Cosmao*; Gen. Gr. *Erlon*; *Lameth Sándor*; Gr. *Boissy*; Gr. *Colchen*; Gr. *Marnier*; Gen. *Lecourbe*; *Toulousi Ersek*; Gen. *Travot*. — Azt írják, hogy mind egygyütt 119 *Pairek* vannak neveztetve. (Ezen laistromban a' H betű Hertzeg; a' Gr, Grófot; a' G, Generálist teszen).

A' *Képviselők*' kamarájában *Lanjuin-nais*, *Flaugergues*, és az öreg *Lafayette* kaptak legtöbb voksot az előlülésre. A' voksoló képviselők 427 - ten voltak jelen, kik közzül 227 - ten az elsőre, 58 - tzan a' másodikra, 73 - man a' harmadikra voksol-tak. Tehát az első, t. i. *Lanjuin-nais*, ki-áltatott - ki, mint Elölülő.

A' *Pairek*' kamarájában *Thibaudeau* és *Valence* választattak Titoknokokká, a' kik mellé *Sieyes* és *Röderer* rendeltettek - ki, hogy az Elölülővel egygyütt a' kama-ra' belső organizáltatását elintézzék.

Nagy Britannia.

„Végezete a' Lord *Liverpool* beszédének, mely a' közelébb költ. M. Kurir' 284 - dik lapján félbe maradt: —,

Még tehát tsak a' van hátra, hogy meg-visgáljuk, hogy melyiket javallja a' böltses-ség: hogy most mindjárt elkezdjük - é a' hadakozást; vagy pedig hogy felkészülve maradván, a' *fegyveres békességet* próbál-juk - meg? Én (L. *Liverpool*) azt erőssítem, hogy, mivel valamint Nagy Britannia úgy Szövetségeseink is a' hadakozáshoz készen vannak, okosabb dolog legyen a' hadako-zást most mindjárt elkezdeni, mint sem annak halasztása által magunkat arra a' ve-szedelemre kitenni, hogy azon jó állásun-

kat, melyben most helyheztetve vagyunk, elveszessük, és az ellenségnek módot es időt engedjünk arra, hogy hadi erejét rendbe szedhesse 's' hathatós ellentállásra magát elkészithesse. A' hadakozás, melynek helybehagyására ma ezen ház öszszevittatott, legigasságosabb okokra nézve 's' legjobb kinézések közt, kezdettetik-el. Ennek tsak égyetlenégy czélja van, úgymint Európának tsendessége és bátorsága. A' Szövetségesek közzül égygyik sem kívánja Frantzia országnak kiterjedését, hatalmát, és segedelemkútfejeit megkissebbedni szemlélni. Ők tsak azt kívánják, hogy Frantzia országban egy olly országlás álljon-fenn, a' melly lehetőséget és reménységet nyújtson Európának arra, hogy a' békesség megmaradhat. A' *Bourbonoknak* visszahelyheztetését a' mi illeti, megvallom, hogy e' légyen szívemnek legbetsesebb ohajtása, nem tsak azon érzékenységre nézve, melyről közönséges vallást tenni semmit sem irtódzom, de azért is kiváltképpen, hogy e' nyújthat Európánrk legnagyobb reménységet a' tsendesség eránt. —

„Tavaly a' *Chatilloni* alkudozások alatt, még sem *Bonaparte* eránt ki nem nyilatkoztattak vala a' Frantziák valami gyűlölséges sem a' *Bourbon* familia eránt valami hajlandó érzékenységet: most ellenben igen fontos okokra nézve gondolhatjuk azt, hogy a' Frantzia népnek sokkal nagyobb része, valami három negyed része, esdekelve ohajtja a' Királynak visszamenetelet. Bizonyos tudósításaink vannak, hogy az országnak déli, napnyúgoti, és északi részei, mind a' *Bourbon* házhoz hajlandók. Ilyen körülállások között 's' azon telyes meggyőződés mellett, hogy 18 - dik *Lajosnak* visszahelyheztetése Európa' bátorságának legjobb eszköze leszen, gyalázatnak tartanám meg nem vallani, hogy ez nekem buzgó kívánságom légyen; arról is vallást tévén egyszersmind, hogy megesmérem azt, semmi Hatalmasságnak nintsen az a' jussa, hogy valamely nemzetnek eleibe írja, hogy

mitsoda Országlást válaszszon magának. Európa' népei nem mondhatják Frantzia országnak, hogy mitsoda Országlása legyen neki, de mondhatják ám azt, hogy mitsodane legyen. Ez a' megkülömböztetésnek világos 's' igasságos volta szembetünő, kiváltképpen azolta, hogy Frantzia országnak abból a' tekintetből, hogy oda az az Országló ház, a' melynek caractere és egysége, Európát a' tsendességhez 's' bátorsághoz való reménységgel táplálhatja, visszahelyheztetetik, kedvezőbb feltételek engedtetek, hogy sem különben engedtetek volna. A' Szövetségesek egészen egy értelemben vannak ezen tárgy eránt. Mind ezekhezképpst ha meggyőzöttetve vagyunk a' felől, hogy a' hadakozást részünkről az igasság és politika kívánják, tehát ne vonjuk magunkra azt a' szemrehányást, hogy Anglia legyen egyedül Európában az a' hatalmasság, melly a' világot valaha meglátogatott veszedelmek közzül a' legnagyobbnak kiirtásán örömmel munkálódni nem kívánt volna. Mindeneknek elméjékbe méllyen benyomatott érzés az, hogy mind addig semmi boldogság semmi bátorság nem leszen Európában, míg a' mostani körülállások fennállanak. Igy gondolkodnak Európának égygyik végétől fogva a' masikig mindenek, 's' a' t.“

Nem kevesebbé fontos és minden olvasástszerető embernek figyelmetasságát megérdemlő beszédet mondott-el Minister Lord *Castlereagh* is Május' 25-dikén az alsó házban a' most fennforgó kérdések közzül a' legnevezetesebbéről, erről t. i: hogy kell-e hadakozni? — Erről a' jövő pénteken bővebben —

Német Ország.

Weilburgbol így írnak Jun. 10-dik napján: — „*Károly* ő Austriai Császári Fő Hertzegsége e' hónap' 8-dikán eljegyzette magának ezen Udvarnál, mint jövendőbéli élete' párját, *Nassau-Weilburgi Henrika* Hertzegaszszonyt.

Miklós és Mihály Orosz Császári Nagy Hertzegek Jun. 10-dik napján a' Ménusi Frankofurtumba megérkeztek, a' honnét *Heidelbergába* mennek a' fő hadi szállásra, a' hol az ő Austriai Cs. K. Felsége fő hadiszállása, 's maga ő Felsége is személyesen a' maga Udvarnokjaival egyetemben szálláson van egy időtől fogva, 's a' hova *János* ő Cs. Fő Hertzegsége is megérkezett Majlándból. A' *Manheimi* tudósításokban azonközben azt olvassuk, hogy az Austriai és Orosz Császári fő hadi szállások Jun. 13-dikán által fognak oda *Manheimba* tétettetni.

Az Orosz ármádáról, melynek első tsapatjai Jun. 10-dikén a' *Hannau* vidékekre megérkeztek, így írt ugyan ezen napon az ott kijövő Ujság: — „A' nagy történetek elkezdődése közeledik. Minden környülállások azt mutatják, hogy nem soká ezen szókat fogjuk hallani: *A' vér, folyni elkezdődött!* Az Orosz ármádának külömbkülömb osztályai, mellyek a' Frankoniai és Szakszoniai vidékeken megállapodtak vala, hogy hadi linéájokat, a' melyben a' közönséges plánummal megégygözőleg dolgozni fognak, elintézzék, e' hónap 11-dikén ismét útnak indulnak, 's külömbkülömb tsapatokban a' Rénus feléközelítenek.“

A' *Koloniai* ujságban ezeket olvassuk a' Hertzeg *Berthier'* haláláról: — „Már harmad naptól fogva változásokat vettek rajta észre. Orosz Generális *Sacken* Május 31-dik napján a' Bavarus Hertzegnél t. i. a' *Berthier* apossánát, ezzel égygyütt ebéden lévén, így szólt hozzá a' Generális: Örvendek, hogy a' Hertzeg azon kevés Frantziák között lenni nem szemlélem, a'

kik Királyok eránt oly hűségtelenek voltak, hogy őtet elhagyták. Ezen szavaik úgy megzavarták a' Hertzeg' *Berthier* elméjét, hogy legkissebbet sem tudott felelni. Jun. 1-ső napján reggel a' kastely' ablakában lévén, perspektívával szemlélte a' *Bambergbe* megérkező Orosz seregeket, Végezetre felment a' harmadik emeletbe a' gyermekeihez — kiküldötte az inast a' szobából — 's maga kiugrott az ablakból. A' fiatskája megkapta ugyan az apja' lábát, 's meg akarta tartani, de kevésbe múlt-el, hogy ő is utánna nem esett. A' magasság oly nagy volt, hogy a' szerentsétlennek feje egészszen össze tört, és ő helyben meghalt.

Olasz Ország.

Pápa ő Szentségét Jun. 7-dik napjára várták vissza *Romába*.

A' *Turinből* Május 30-dik napján indult levelek szerént, 40,000 emberekből álló Austriai ármáda *Lombardiából* jövén, 28-dikban *Paviánál* a' *Tessinó* vizén által takarodott, oly célzással, hogy magát egy 15 ezer emberekből álló Piemonti sereggel össze tsatolván a' Frantzia szélekhez előre nyomúljon.

Emmanuel Károly, a' Sardiniai volt, de egy időtől fogva nyugodalomban élő Király, *Civita vecchia*ban meghalt.

Gróf *Neipperg* kihirdette *Nápoly* városában, hogy az Austriai Cs. seregek' fő vezére, a' fő városban 's az ahoz tartozó minden erősségekben való katonai főkormányozást reá bízta légyen.

Junius' 17-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 434 1/3 forintot Váltótulában.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 36.

A' Magyar Kurir 49-dik darabjához.

Erdély Ország.

Szives Kérelem az Erdély' Históriája Barátihoz.

Egy Gyűjteményt akarok megindítani Erdély' Históriája gyarapítására, *Historiai Darabok és Apróságok* nevezet alatt; 's az első Tömör, pártfogoltatva egy előkelő érdemes Hazánkfiától, nem sokára, a' mint reménylem, ki is fog jönni.

E' Gyűjtemény leginkább kiterjed Erdély' polgári dolgait világosító *Historiai Darabokra és Apróságokra*, mellyek még csak kézírásban vagynak, vagy ha ki is nyomtatódtak, de már igen nagyon megritkáltak. Ilyenek p. o. a' Nemzeti Fejedelmek' idejében költ sok *Diaétalis Articulusok*; *Benkőként: Fontes Historiae patriae limpidissimi* — a' Napló-könyvek (*Diaria*) 's a' rövidebb *Historiák*; mindennemű levelek és más apróságok, ha csak a' Gyűjtemény czéljának megfelelnek; észrevételek és *Kritikai Jegyzések* egy vagy más történet iránt 's a' t.

Kérek szivesen minden Hazafit, 's nem lesz szemtelenség azt megvárnom másoktól, a' mit hasonló esetben magam is akár kivel meg tennék — Segittse az efféle apróságokat ezen Gyűjteménybe öszvegyűlni, és egygyütt tömőben attól megmenekedni, a' minek talám külön-külön ki volnanak téve. — Részemről nagyon válogatós nem leszek: vagyon gyakran a' kicsinységeknek is haszna a' *Historiában*, ha szintén első tekintettel nem is igen ajánlják magokat. — Mindenkor, mitsoda írásdarabot kitől kaptam, meg fogom említeni; 's ez részszerint háládatosság, részsze-

rint pedig másokra nézve is példa gyanánt ösztön lehet.

Ujra-meg-újra kötöm szívére minden Hazafinak Hazafiúi igyekezetemet, melly nagyobb, hogy sem csak magamra is hagyatva hasznoson fáradozhatnék, és kiterjedőbb hasznú, hogy sem minden Hazafi pártfogását méltán ne remélhetném. — Nem elég nagy kárunk, szégyenünk, gyalázatunk, hogy az Erdélyi dolgokrol mind e' mái napig is olly keveset olvashatni nyomtatásban *Magyarúl*; holott mindenféle szerte-széjjel Hazánkban a' sok betses kéz írás? Eleink annyi sok villongások annyi sok Török- és Tatar-járások között is kivánták tanúságképpen dolgaik emlékezetet Maradékaikra áthagyni, 's mi a' tsendességben (mert azon Történetek, mellyek a' Századokat játszó közelebbi két Tizedek ólta pusztitnak, egész Európával közösök, 's nekünk, Hálá Istennek! Hálá Kiralyunknak! a' kik megkiméltek, még nem sok részünk volt benne) nem átaljuk rólok háládatlanul elfelejtkezni akarni. — Dicső Eleink iránt érzéketleneknek lennünk; 's a' maradékokról semmit sem gondoskodnunk, azt tartom, egy forma vétek.

Szászváros, Jun. 2-dikán 1815.

Kerekes Abel

Tanító a' Reformatusok'
Szászvárosi Gymnasiumában.

Austria.

„Baden Jun. 15-dikén: — „Egy szomorú történet bélyegzé-meg itt a' mai napot! Külömbkülömbféle akadályok után annyira vitte vala a' feredés végett ide gyülekezni

szokott vendégeknek egy hazafi társasága a' dolgot, hogy az itt lefolyó, sokszor veszedelmesen megáradó 's kartévő *Schwechat* patakán egy vas híd készittődne. Ezen hídon, a' melly eddig sorompók által bezárattatva vala, ma kellett volna az általjárásnak közönséges pompával kinyitattatni vagy elkezdődni. Az öszszegyülekezett sokaság örvendezve várakozott, a' midőn *Antal* ő Császári Fő Hertzegsége, mint ezen nevezetes ferdőhelynek főbb védelmezője, a' híd mellé egy ott e'-végre felállított sátorba megerkezett, 's előbb külömbkülömb beszédeket, a' mellyek hozzá intéztettek, meghalgatván, innét a' hídon, melynek sorompói most legelőbb nyitattak-ki, sok fő rangú személyektől gyalog a' tulsó partra a' hiutójához által kísértetett, hogy béülvén, abban a' hídon ismét által jöjjön. Utánna is sok nép nyomult a' hidra, mindenek közélről szemlélni kívánván az ő fő hertzegsége jövetelét, de a' melly tsakugyan késett, valamelly történet miatt, néhány minutumokat, a' midőn a' híd már valami 300 személyek által megterheltetve lévén, hirtelenséggel 's nagy retséggel, ropogással, öszsze tört 's a' patakba egyszerre lezuhant. Melly rettenetes tekintet vala ez, képzelni lehet! Azokat, kik a' híddal égygyütt leestek sok féle sérerem érte. Helyben ugyan tsak egy ember halt-meg, 's ez is tsak ijedtében inkább, mint megsebesülés miatt: hanem 22-ten kaptak terhes sebeket, gyengébbeket pedig, a' mennyire eddig megtudni lehetett, valami 42-ten. A' szerentsetlenség' főbb okának lehet tartani, hogy a' híd a' maga eredeti meghatározatása szerént nem volt ily nagy teréhnek megbirásához alkatva. A' hova járúlhatott a' matériálénak (vasnak) 's az építésnek hibás volta is.

Elegyes dolgok.

A' *Lüttichben* fegyvereikből kivetkeztetett Szakszoniai három Batalionok, mindegygyütt 1480 emberek, a' *Weseli* várba, 's innét kétkét száz emberenként,

Magdeburgba vitettetnek. Fegyveres felkelt nép kíséri őket.

A' *Szakszoniai* Király, a' Királynéval, leányával, 's egyéb hozzá tartozókkal egyetemben husz hónapokig tartott távolléte után, Jun. 7-dik napján *Dresdába* visszaérkezett, 's hűséges alattvalóitól örvendező indulattal fogadtatott.

Beszélik, hogy *Német* országon azt a' *Schulmeister* nevű *Strasburgi* nevezetes *Spion*t, a' ki alatt száz más *Spionok* (kémek) találtattak, elfogadták légyen.

Jun. 5-dik napján így irt a' *Párisi Gazette de France*: — „Máior Generális *Marchal Soult* az éjjel ide hagyá *Párist*; ma útnak indulnak a' testörző seregek néhány tsapatjai; ma még egy mustrát fog tartani *Napoleon*, és holnap útnak indul. Már két rendbéli táborigi butorjai útnak indítottak. A' nagy hadi szállás *Laonban* van. A' seregeknek mozdulásai a' határszéleken nem engedik legkissebbet is az eránt kételkedni, hogy az ellenségeskedések minden órán elkezdődnek.

A' *Frankofurtumi* ujság írja, de tsak mint hírt, hogy 8-dikban oda hagyta volna *Párist* *Napoleon*.

Tudósítás.

A' *K. Magyar Udvari Kamara* által, az *Ó-Aradi* és *Kiss-Jenői* ser- és pálinka főző házak, továbbá az *Arad-Modénai* Kamerális jószágokban találtató minden vendégfogadók és tsapsézkek, a' folyó esztendőben Jul. 11-dik napján *Ó-Aradon* 6 egymásután következő esztendőkre kótyavetye által árendába botsáttatnak: melyre nézve azok, a' kiknek kedvek leszen ezeknek kiárendalására, a' nevezett napon *Ó-Aradon* jelenjenek-meg, a' hol, valamint szintén *Budán* is a' Kamerális Számtartó Hivatalnál, a' kótyavetyének 's az árendának egyéb feltételeit, megnézhetik. Költ *Betsben* Jun. 8-dik napján, 1815-ben.